

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نباشد تن من مباد بدین بوم و بر زنده یک تن مباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Political

سیاسی

داکتر میر عبدالرحیم عزیز

۲۵ اپریل ۲۰۱۷

شیوع جنگ سرد در عربستان سعودی

جنگ سرد در شرق میانه از ساحه سوریه و یمن به سوی عربستان گسترش می یابد. صرف تفاوتی که مشاهده می شود اینست که عربستان در حال کنونی مانند سوریه و یمن گرفتار جنگ داخلی نیست. آینده شرق میانه در مجموع بسیار مبهم و تاریک معلوم می شود، ازینرو مشکل است که حالت عربستان سعودی را پیش بینی نمود و طور قاطع حکم نمود که این کشور مانند سایر کشور های این منطقه دستخوش حوادث نمی گردد. روابط تنگاتنگ فامیل سلطنتی عربستان با واشنگتن که سال ها مورد حمایت امریکا بوده اند همچنان ادامه خواهد یافت، اما بیش ازین صرف به امریکا دلگرمی نشان نخواهند داد. ریاض اجباراً به سوی قدرت های در حال صعود مانند چین و روسیه هم رو می آورد تا از فشار احتمالی واشنگتن و نوسانات در سیاست خارجی امریکا خود را در امان سازد.

رقابت واشنگتن - مسکو از یک سو و رقابت واشنگتن - بیجینگ از سوی دیگر به عربستان سعودی کشانیده شده است. نظام تیوکراتیک و مطلق گرای عربستان به این نتیجه رسیده است که برای بقای بیشتر باید با سایر قدرت های جهانی در تماس شد و میان آنها مانور نمود. ریاض همچنان به دنبال اینست که انحصار رابطه ستراتیژیک تهران - مسکو را تقلیل بخشد و توجه روسیه را به سوی عربستان نیز معطوف سازد. باید متذکر شد که با وجود نشیب و فراز احتمالی در روابط عربستان و امریکا، روابط ستراتیژیک ریاض - واشنگتن برای سالیان قابل پیشبینی پا پر جا خواهد ماند. می دانیم که حوادث جهانی طور شتاب آمیزی به پیش می رود و نمی توان تضمینی برای تدوام پیمان ها و روابط دو جانبه ستراتیژیک سراغ نمود. بنابراین، عربستان که تا حال در مدار واشنگتن چرخیده است، آینده را برای بقای خود در حال تغییر می داند و از همین حالا برایش آمادگی می گیرد.

رقابت امریکا و روسیه را در عربستان سعودی باید در چوکات رقابت این دو کشور در شرق میانه مورد ارزیابی قرار داد، بالاخص بحران سوریه که تقابل مستقیم این دو قدرت جهانی را نزدیک تر ساخته است. درین راستا، نقش عربستان در حمایت از نیرو های ضد "بشار اسد" و پشتیبانی مسکو و تهران از حاکمیت "اسد" وضع را در شرق میانه بغرنج تر نموده است. روسیه نمی خواهد که جهان عرب را کاملاً از خود دور سازد و صرف به نزدیکی با تهران اکتفاء نماید. عربستان سعودی هم به این عقیده رسیده است که روسیه دوباره در حال عروج است و یکی از عوامل عمده در سیاست شرق میانه محسوب می شود. باوجودی که ریاض هنوز هم تابع پالیسی امریکا در منطقه است، آرزو دارد که با روسیه هم تماس های اقتصادی و فرهنگی حاصل نماید. سرمایه گذاری عربستان در امریکا رو به کاهش رفته و به عکس این

کشور در چند سال اخیر در بازار "مطمئن" شرق دور و قسماً در روسیه سرمایه گذاری نموده است. بحران اقتصادی سالیان ۲۰۰۷-۲۰۰۹ که کمر اقتصاد امریکا را شکستاند و این کشور را به خسارات مدھش اقتصادی مواجه ساخت، عربستان را ترغیب نموده است که کشور ها شرق دور را در سرمایه گذاری های خود مدنظر داشته باشد. ضمناً موضوع حادثه تروریستی ۱۱ سپتمبر ۲۰۰۱ گاه گاه در محافل سیاسی و مطبوعاتی امریکا مطرح می شود که پای عربستان سعودی را هم می کشانند. ریاض از ترس مصادره شدن احتمالی سرمایه گزاری های خود، کوشیده است که قسمتی از سرمایه خود را به شرق دور و روسیه انتقال داده و از اتکای صد در صد بر امریکا بکاهد.

ملاقات ها و رفت و آمد مأموران عالیرتبه عربستان سعودی و روسیه از کشور های یک دیگر قبلاً آغار شده و تداوم خواهد یافت. دو روز قبل از پایان سفر "جیمز ماتس" وزیر دفاع امریکا به عربستان، خانم "والینتاین متوینکو" رئیس شورای فدریشن روسیه به تاریخ ۱۶ و ۱۷ اپریل با مقامات عربستان دیدار نمود. دیدار وزیر دفاع امریکا بیشتر جنبه سیاسی و نظامی داشت که در رأس آن بحث پیرامون بحرانات یمن و سوریه صورت گرفت. هدف سفر "متوینکو" صرفاً اقتصادی بود که هر دو کشور روی قیمت های نفت و گاز با هم در مذاکره اند. به تاریخ ۲۵ می، کنفرانس سران کشور های تولید کننده تیل (اوپیک) در ویانا پایتخت اتریش برگزار خواهد شد تا قیمت تیل را که برای روسیه حیاتی است، تثبیت نمایند. موقف عربستان سعودی من حیث یک کشور بزرگ تولید کننده تیل و عضو بسیار مهم اوپیک تأثیر حیاتی در تثبیت قیمت تیل خواهد داشت که روسیه در حال محاصره را یا کمک می کند و یا بیشتر در مضیقه قرار می دهد. پائین رفتن قیمت تیل که امریکا خواهان آنست، اقتصاد روسیه را صدمه خواهد زد و از رشد آن جلوگیری خواهد کرد. با درنظر داشت تحمیل تعزیرات اقتصادی غرب بر روسیه، مسکو آرزو دارد که ریاض نظر مثبتی در کاهش تولید تیل و بالا بردن قیمت آن در کنفرانس سران اوپیک در ویانا ارائه دهد. اینجاست که روسیه به کمک سعودی ها نیازمند است. اگر ریاض به تثبیت قیمت تیل طبق مراد مسکو موافقت نماید، برای واشنگتن خوش آیند خواهد بود. درین مقطع، مهارت سیاسی ریاض در تعادل نگهداشتن توازن بین امریکا و روسیه مطرح می شود.

باوجود تضاد های عمیق مسکو و ریاض در قبال بحران سوریه، هر دو کشور به موافقت نزدیک شده اند که به موجب آن عربستان سعودی راکت های ضد هوائی اس ۴۰۰ را که یکی از بهترین در جهان است، از روسیه به دست آورد. تا زمان کنونی، عربستان سعودی سرزمین انحصاری امریکا در تسلیحات اردوی این کشور بوده است، اما این طلسم به پایان خواهد رسید و ما شاهد مسابقات تسلیحاتی امریکا، روسیه و چین در عربستان سعودی خواهیم شد. ریاض می داند که مسکو روابط حسنه با تهران دارد و روسیه و ایران در سوریه در نگهداشتن "نظام اسد" همکاری دارند. با آنهم ریاض دروازه های این کشور را به روی مسکو و بیجینگ باز گذاشته و می داند که اتخاذ روش خشن خودش را بازنده خواهد ساخت.

شرق میانه همیشه آبستن تحولات غیر قابل پیش بینی است. اینک عربستان سعودی می خواهد که از انزوای گذشته برآمده و من حیث یک قدرت اقتصادی و حتا نظامی در منطقه شناخته شود. بنابراین، این کشور به این عقیده رسیده است که از محدودیت سیاست گذشته خارج شده و خود را برای جهان آینده آماده سازد.